

24 vinkkiä

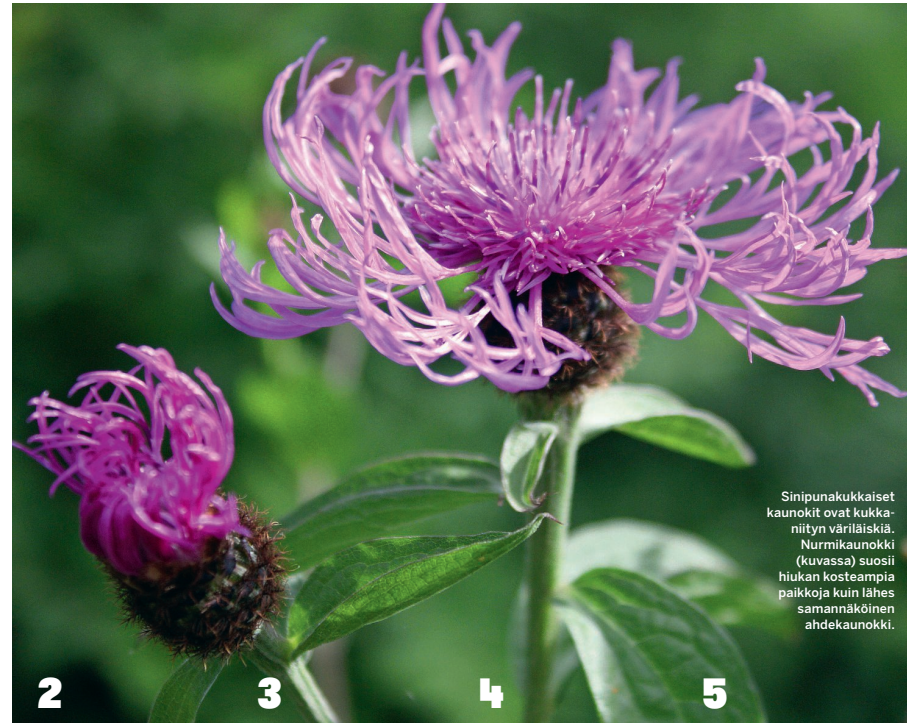
PERUSTA OMA NIITTY

**HEILUVIA HEINIÄ JA
LEPATTELEVIA PERHOSIA.
POLKUJA KULJETTAVAKSI
JA KUKKIA POIMITTAVAKSI.
VÄREJÄ, TUOKSUJA,
HYÖNTEISTEN SURINAA.
MITÄ JOS KYLVÄISIT
PIHALLESI KUIVAN KEDON
TAI VÄHÄN
KOSTEAMMAN NIITYN?**

TEKSTI Tuovi Mutanen KUVA7 Tuovi Mutanen ja A-lehtien kuva-arkisto

1

Maatalouden muuttuessa niityt ovat vähentyneet murto-osaan entisestä. Kotipihaassa niillä on paikkansa silmänilona ja monimuotoisuuden ylläpitäjinä.

Sinipunakukkaiset kaunokit ovat kukkaniityn värihäiskä. Nurmikaunokki (kuvassa) suosii hiukan kosteampia paikkoja kuin lähes samannäköinen ahdekaunokki.

2

NIITYN PAIKKA

Kukkaniityn luontevin paikka on pihan kuivahko ja aurinkoinen kohta. Monilajisin niitty kehittyi niukkaravinteiseen ja läpäisevään maahan. Ravinteikkaassa maassa heinät ja voimakasvuiset rikkakasvit syrjäyttävät helposti hennommat niitylajit.

3

KIVET JA KOLOT

Onko pihallasi kivisiä kohtia tai jyrkkiä rinteitä? Entä suuria puita, joiden alta on hankalaa leikata nurmikkoa? Karu tai vaikeasti hoidettava alue voi olla parhaimmillaan niittynä. Nurmikko ja niitty sopivat mainiosti samaan pihapiiriin.

4

NOSTOJA PANKISTA

Maaperän siemenpankkiin on tallentunut suuri määrä sinne omin neuvoin kertyneitä siemeniä. Etenkin vanhalla pihalla niitty voi syntyä vähitellen itsestään, kun jätät nurmen leikkaamatta. Kitke kasvit, joita et halua niitylesä, ja anna puolestaan toivottujen lajien siementää.

5

KYLVÄMÄÄN

Jos perustat niityn kylvämällä, varmista, että maaperä on läpäisevää ja riittävän vähätyppistä. Tarvittaessa poista ravinteikasta pintamaata ja sekoita maahan vähän hiekkaa. Helpointa on kuitenkin perustaa niitty paikkaan, jonka olosuhteet ovat jo valmiiksi sopivat.

Silkkiuniikko ja ruiskukka.

6

VAIN HIUKAN SIEMENIÄ

Heinien siemeniä tarvitaan 50–200 grammaa aarille, kukkien siemeniä vain kymmeniä grammoja. Tarkista oikea määrä siemenpussista. Kuiville paikoille niittyheinäksi sopii lampaanata, kosteammille nurmirölli (kuvassa).

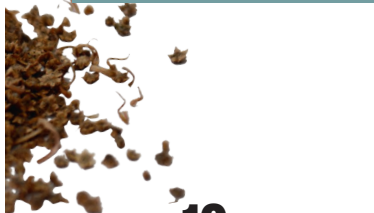

Peurankello ja koiranputki.

7 NOPEASTI KUKKIIA
Yhden kesän ilon saat kylvämällä silkkiuniikoita, kehäkukkiä tai hunajakukkaa. Voit kylvää yksi- ja monivuotisia lajeja myös yhtä aikaa. Yksivuotiset kukkivat jo ensimmäisenä vuonna, kun monivuotiset lajit vasta kasvattavat lehtiään

8 TALVEEN TOTTUNEET
Luonnonkukkamme ovat sopeutuneet Suomen ilmastoon. Helpointa on jäljitellä luontoa ja kylvää niittysiemenet syksyllä, jolloin kylmäkäsitteilyä kaipaavat lajit saavat tarvitsemansa viileän jakson talven aikana.

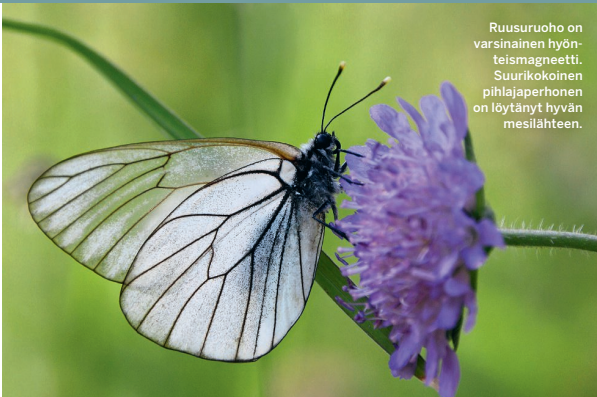
9 KYLVÄ SYKSYLLÄ – TAI KEVÄÄLLÄ
Syyskylvö sopii etenkin tasaisille maille, sillä viettävissä rinteissä siemenet saattavat lähteä keväällä liikkeelle sulamisvesien mukana. Keväällä kylvettäessään ei tarvitse odotella maan lämpenemistä, vaan siemenet voi kylvää heti lumien sulettua.

10

LEVITÄ JA TALLAA

Sekoita siemenet huolellisesti reiluun määrään hiekka-turveseosta, jolloin ne on helpompi kylvää tasaisesti. Levitä seos paljaaseen maahan ja tallaa kevyesti, niin siemenet saavat hyvän kosketuksen maan kanssa. Jos maa on kuivaa, kastelu nopeuttaa itämistä.

Ruusuruoho on varsinainen hyönteismagneetti. Suurikokoinen pihlajaperhonen on löytänyt hyvän mesilähteen.

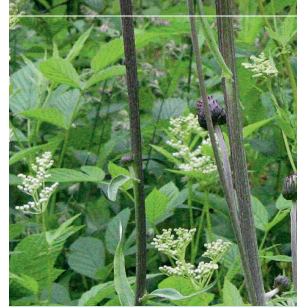
Huopahdake ja mesiangervo.

11

Luonnonkukkien siemeniä saa kerätä pieniä määriä jokamiehenoikeudella, pihapiireistä ja luonnon-suojelualueilta keruu on kuitenkin kielletty.

Siankärsämö, ruusuruoho, harakankello ja puna-ailakki.

12

ITSE KERÄTEN

Lajien siemenet kypsyvät eri aikoihin, joten ole valppaana oikean keruuaajan kanssa. Lemmikkit valmistavat siemenensä jo heinäkuussa, mesiangervon siemeniä löytyy vielä talvellakin. Myös huopahdakeen haivenellisiä siemeniä leijailee yhä alkutalvesta.

13

... TAI VALMIINA PUSSISTA

Suosi kotimaisia lajeja ja kotimaisia siemenmyyjiä. Niittysiemeniä ja siemenseoksia myyvät esimerkiksi AhonÄlku, Suomen Niittysiemen, Maatiainen ja Hyötykasviyhdistys.

14

KUKKIIA KAIKKIALLE

Luonnonkasveissa on kukkijoita kaikkiin kasvupaikkoihin. Kuivien kotojen lajeja: ketoneliikka, mäkitervakko, ruusuruoho, siankärsämö, kissankello. Tuoreiden niittyjen lajeja: niittyhumala, puna-ailakki, ahdekaunokki, kyläkurjenpolvi. Kosteiden niittyjen lajeja: keltakurjenmieikka, mesiangervo, ranta-almi, rantakukka.

Ketojen nimikolaji ketoneilikka on harvinaistunut umpeenkasvun myötä. Aittoa ketoneilikkaa saa varmimmin siemenistä, jotka itävät hyvin.

15

VARO VIERAITA

Älä kylvä niityllesi vieraslajeja, kuten komealupiinia tai jättipalsamia. Ne leviävät nopeasti tukahduttaen alleen muuta kasvillisuutta ja ovat uhka luonnon kedoille ja niityille. Jos haitallisia tajeja kasvaa pihallasi, huolehdi puutarhajätteestä niin, ettet päästä vieraslajeja karkuun.

16

VANHOJA AARTEITA

Monet perinteiset niitylajit ovat harvinaistuneet sopivien elinpaikkojen vähenemisen myötä. Kotiniityllä voit tarjota turvapaikan monelle vanhalle niitykasville. Tunnetko musta-apilan, ahonoidan-lukon, ketoneilikan tai hirvenkellon?

18

TEKNIKKALAJI

Hanki itsellesi sopiva viikate ja opettele alusta alkaen oikea niitto- ja teroitustekniikka. Teroituskivi eli liippa kannattaa pitää työssä mukana, sillä niitto sujuu vain terävällä viikatteella.

19

SIEMENET SAAVAT VARISTA

Niitä kasvusto loppukesästä, kun kukinta on ohi. Jätä korret maahan viikoksi tai kahdeksi, niin loputkin kukkien siemenet ehtivät varista maahan. Niitä tai kitke mahdolliset ei-toivotut lajit pari kolme kertaa kesässä ja aina ennen kuin ne ehtivät valmistaa siemenensä!

17

HARAVA HEILUMAAN

Niittojätteen poistaminen on tärkeää, sillä paikalleen jätetty kasvimassa rehevöittää maaperää. Tällöin heinät valtaavat alaa ja niityn kukkijat taantuvat. Haravoi siemenensä varistaneet ja kuivahtaneet korret kokoon harvapiikisellä heinäharavalla. Niittojäte sopii vietäväksi puutarhajättekopostiin tai katekerrokseksi esimerkiksi marja- tai koristepensaiden alle. Vai pystyisitkö niityllesi heinäseipäitä?

20

Kotiniityn ei tarvitse olla suuri tai suorakulmainen. Se voi olla kapea kaistale polun varressa tai läikkä keskellä leikattua nurmikkoa. Leikkittele koolla ja muodoilla!

21

SILLÄ SILMÄLLÄ

Etsi omaan niityysi inspi-raatiota ympäristöstäsi. Katsele sillä silmällä pellon-reunoja, tienverä, tyhjiä tontteja ja ratapihoja. Tarkkaile joutomaita ja kesantopeltoja. Saatat löytää yllättäviä yhdis-teitä ja tuoreita näkökulmia.

22

POLUN PÄÄ

Tee niityllesi polku. Aja ruohon-leikkurilla niityyn lempeästi kaartuva käytävä, niin pääset kulkemaan kukkien keskellä niitä tallaamatta. Pidä polku kapeana ja leikkaa se säännöllisesti. Huomaat, että polun pää houkuttaa.

23

HYÖNTEISTEN HOTELLI

Niitty on hyödyllisten selkärangattomien asuinpaikka. Siellä viihtyvät mesipistiäiset, perhoset ja kovakuoriaiset, joiden pölytystyö on välttämätöntä monelle ravintokasville. Niitty on mainio paikka myös tärkeille maaperäelöille.

24

KIMPPUUN

Kerää kimppu ja tuo pala niityä sisälle. Säilyvimmän kimpun saat, kun poimit kukat varhain aamulla, kun niissä on hyvä nestejännitys. Yhdistä niitykukkiin reilusti heiniä ja lehtiä, jotka tuovat kimppuun villiä rehevyyttä.